

MURATHAN MUNGAN'DAN AVANGART BİR POETİK-ROMAN: ŞAİRİN ROMANI

Fethi DEMİR¹

Özet

Edebiyat teorisi üzerine yapılan çalışmaların tarihi, neredeyse yazılı edebiyatın tarihi kadar eskidir. Şairler, yazarlar ve edebiyatçılar bir taraftan sanatsal bir üretim içerisinde olurken; öte taraftan sanat eserinin içeriğini, yapısını, tekniğini ve oluşumunu açıklamaya çalışan teorik çalışmalar üretirler. Bu teorik çalışmaların en önemlisi de tarih boyunca farklı anlamlar kazanan poetikadır. Önceleri Aristoteles'in -aynı zamanda türün ilk örneği olan- *Poetika*'sından hareketle trajedi ve destan türlerinin temel özelliklerinin ve bileşenlerinin ortaya konmasına dayanan poetik çalışmaların çerçevesi; sonraları daha çok şiirle sınırlandırılır. Özellikle 19. yüzyıldan sonra bu yönü daha da belirginleşen poetika kavramı, şiiri genel anlamda kavrayan, onun biçimini, muhteviyatını, üslubunu, estetiğini kapsayan konuları belli bir örneğe bağlı kalmaksızın irdeleyen bir bilgi dalına dönüşür. Bu bağlamda birçok şair, şiire dair fikirlerini, şiir anlayışlarını yansıtan poetikalar kaleme alır. Bu poetikalar, kimi zaman şairin poetik fikirlerini yazdığı şiirler aracılığıyla dile getirmek istemesi sebebiyle manzum; kimi zaman teorik bir çerçeve oluşturma gayesiyle mensur bir karakter taşıyabilir. İşte bu teorik bağlam içerisinde Çağdaş Türk Edebiyatının önemli kalemlerinden Murathan Mungan, *Şairin Romanı* adlı eseriyle poetik metinlere farklı bir boyut kazandırır. Çünkü Türk Edebiyatında belki de ilk kez bir şair, poetikasını yazdığı bir roman üzerinden açıklar, okurla paylaşır. Neticede fantastik, ütöfik ve polisiye roman havası taşıyan *Şairin Romanı*, aynı zamanda şiir sanatını merkezine alan, şiirin yapısal, varoluşsal ve teknik meselelerine çeşitli vesilelerle değinen avangart bir poetik-roman olarak okunabilir.

Anahtar Sözcükler: Poetika, Şairin Romanı, Murathan Mungan, Poetik-roman.

AN AVAN-GARDE POETIC-NOVEL OF MURATHAN MUNGAN: POET'S NOVEL

Abstract

¹ Yrd.Doç.Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü, mfethi_demir@yahoo.com

The history of studies on literature theory almost stretches away to history of written literature. On the one hand poets, novelist and litterateurs are in struggle for producing art, on the other hand they produce theoretic studies trying to explain artwork's context, structure, technique and texture. The most important one of these theoretic studies is poetica that has gained different meanings throughout the history. In the beginning, with reference to Aristotle's *Poetics* which is the first of this genre, poetic studies have been based on exposing basic features and components of tragedy and epic genres: afterwards, they are limited with poetry. Poetica concept which has crystalized especially after 19th century turns into an information genre examined the subjects including poetry in general meaning, its form, content, style and aesthetic without depending on a certain type. In this respect, many poets have written poeticas reflecting their perception and opinions about poetry. These poeticas sometimes appear in verse because of willing of poets to express their opinions via poems, and sometimes appear in prose for constituting a theoretic frame. In this theoretic context, Murathan Mungan who is one of the significant authors of Modern Turkish Literature adds a different dimension for poetic texts with his work *Poet's Novel*. Because in Turkish Literature it is the first time that a poet explains and share his poetica with reader through a novel. After all, *Poet's Novel*, having a fantastic, utopic and detective novel atmosphere, meanwhile can be read as an avan-garde poetic novel which centers upon poem and deals with poem's structural, existential and technique subjects.

Key Words: Poetica, Poet's Novel, Murathan Mungan, Poetic-novel

Giriş

Edebiyatın bir sanat dalı olarak ortaya çıkmasına paralel olarak edebiyat teorisi üzerine yapılan çalışmalar filizlenmeye başlar. Şairler, yazarlar ve edebiyatçılar bir taraftan sanatsal bir üretim içerisinde olurken; öte taraftan ürettikleri sanat eserinin içeriğini, yapısını, tekniğini ve oluşumunu açıklamaya çalışan teorik çalışmalar üretirler. Bu teorik çalışmaların en önemlisi de poetikalardır. Tarih boyunca farklı anlamlar kazanan poetika kavramı; kimi zaman bir edebi tür için, kimi zaman bir şair ya da yazar için, kimi zaman bir akım, dönem veya topluluk için, kimi zaman da bir ulusun edebiyat anlayışını ve özelliklerini incelemek için kullanılır. (Karaca, 2005:35) Örneğin Aristoteles'in -aynı zamanda türün ilk örneği olan- *Poetika*'sında trajedi ve destan türlerinin temel özelliklerinin ve bileşenlerinin ortaya konması amaçlanır. Ayrıca sanat eserinin ontolojik bir bütün olduğu ve bu ontolojik bütünü belirleyen

kategorilerin araştırılması öncelenir (Aristoteles, 1983:8) ki bu eğilim daha sonraki poetik çalışmalara önemli bir perspektif sunar. Aristoteles'ten sonraki dönemde üretilen bir diğer poetik metin de Alman Romantik Edebiyatının önemli temsilcilerinden kabul edilen Novalis'in *Poetika*'sıdır. Novalis ise şiirin tarihle, felsefeyle ve özellikle de doğayla olan ilişkisine yoğunlaşır. (Novalis, 2003:19) Aforizma biçiminde dile getirdiği fikirleriyle şiirin içeriğine ve yapısına dair değerlendirmeler yapar. İdealist felsefenin de etkisiyle doğa şiiri, aşkın şiir, lirik şiir ve epik şiir gibi kavramsallaştırmalar oluşturur, şiirle vahiy arasında bir analogi kurarak "aşkın poetika" kavramına ulaşır. (Novalis, 2003:55)

Özellikle 19. yüzyıldan sonra poetik çalışmaların ekseni daha çok şiire ve şiirselliğe kayar. Nitekim modern dönemdeki en önemli poetik değerlendirmelerden biri olan Todorov'un *Poetikaya Giriş* adlı kitabında "şiirselliğin-edebiliğin" altı ısrarla çizilir ve poetikanın tek tek yapıtlardan çok; her bir yapıtın ortaya çıkışını yöneten genel yasaların bilgisine ulaşmayı hedeflemesi önerilir. Elbette bu poetik yaklaşım, şiirin kendisini değil; bir şiirin şiir olmasını sağlayan "şiirsellik ve edebilik" niteliğini sorgulamayı esas alır. (Todorov, 2008:37) Böylece sınırları ve konusu belirlenmiş bir disipline evrilmeye başlayan poetika kavramı, şiiri genel anlamda kavrayan, onun biçimini, içeriğini, üslubunu, estetiğini kapsayan konuları belli bir örneğe bağlı kalmaksızın irdelleyen bir bilgi dalına dönüşür. (Sazyek, 1991:69) Bu bağlamda birçok şair, şiire dair fikirlerini, şiir anlayışlarını yansıtan poetikalar kaleme alır. Bu poetikalar, kimi zaman şairin poetik fikirlerini yazdığı şiirler aracılığıyla dile getirmek istemesi sebebiyle manzum; kimi zaman da teorik bir çerçeve oluşturma gayesiyle mensur bir karakter taşıyabilir. (Çıkla, 2010:19-32) Dünyada, özellikle de Batı Edebiyatında genel olarak böyle bir gelişim sürecine sahip olan poetika kavramının ve çalışmalarının Türk Edebiyatındaki örnekleri oldukça yeni sayılır.

Türkçede, şiirin tarihi çok eskilere dayanmasına rağmen şiirin teorisi, yapısı, içeriksel ve biçimsel boyutları üzerine yapılan çalışmalar, 19. yüzyılın ikinci yarısında yoğunlaşan Batılılaşma ve modernleşme çabalarıyla gelişir. Modernleşmenin şiir alanına yansımalarının sonucunda ortaya çıkan şiir teorisi çalışmaları, dönem sanatçıların ve edebiyatçıların "Batı'nın edebiyatına, düşüncesine, müziğine yönelirken; Doğu kültürünü de geçmiş yüzyıllardaki Osmanlı'dan daha sistematik" (Ortaylı, 2007:18) bir bakış açısıyla değerlendirmeye başlamalarının bir ürünüdür. Çünkü hem Batılı/modern bir şiir anlayışını yerleştirmek hem de eski şiiri yeni bir perspektifle yeniden biçimlendirmek gayreti poetik çalışmaları zorunlu kılar. Fakat Ahmet Hamdi Tanpınar'ın ifadesiyle "bir medeniyet buhranına" (Tanpınar, 2006:15) tekabül eden bu kaotik atmosferde üretilen çalışmaların

bireysel, sistematik, bütünlükçü ve tutarlı poetikalar olduğunu söylemek zordur. Hem tam anlamıyla modern, kentli, bireyselliğinin bilincine varmış toplumsal bir dokunun oluşmaması hem de gelenek-modernlik (eski-yeni, Doğu-Batı) karşıtlığına angaje bir edebiyat ve sanat atmosferinin varlığı, şiir teorisi/poetika tartışmalarını bireysellikten çok topluluklar üzerinden yürüten tepkisel, duygusal, anlık değerlendirmelere dönüştürür. (Demir, 2012:1435) Cumhuriyet'in ilk dönemlerine kadar bu minvalde devam eden poetika girişimleri Yahya Kemal, Nazım Hikmet ve Ahmet Haşim'le birlikte yeni bir boyuta evrilir. Bu dönemde Türk şiiri modernleşme yolunda önemli bir sıçrama yaptığı gibi şiirin teorik, felsefi, yapısal, biçimsel özellikleri üzerine de daha fazla kafa yorulmaya başlanır. Örneğin geleneksel şiirle modern şiirin birleştiği noktada duran Yahya Kemal bir taraftan bu birleşimin ahenkli bir biçimde gerçekleşmesi için çaba sarf ederken; öte yandan özellikle Fransa'da edindiği Batılı şiir birikiminin etkisiyle şiirin felsefi, varoluşsal, tematik ve biçimsel taraflarına eğilir. Müstakil bir poetika kaleme almasa da şiir üzerine değerlendirmelerini çeşitli vesilelerle dile getiren Yahya Kemal, bu yönüyle daha sonraki dönemlerde bireysel poetikalarını ete kemiğe bürüyecek şairlere bir alan açar. Türk şiirinin ufkunu genişleten, yeni yaklaşımların ve poetik yönelimlerin izini süren bir başka şair de hiç kuşkusuz Nazım Hikmet'tir. Toplumcu-gerçekçi şiirin Türk edebiyatındaki en önemli temsilcisi olarak kabul edilen Nazım Hikmet, sadece tematik anlamda bir yeniliğin değil; etkileri günümüze kadar devam edecek olan bir bakış açısının, bir şiir anlayışının öncüsüdür. Şiir üzerine poetik değerlendirmelerini çeşitli vesilelerle dile getiren şairin poetikasını kimi zaman manzum biçimde dile getirmesi dikkat çekicidir. Yine Fransız Sembolistlerinden özümlediği unsurları, içsel dünyasıyla ve gelenekten devşirdiği birikimle sentezleyen Ahmet Haşim, modern şiirin yerleşmesine yaptığı katkı sebebiyle sonraki dönemlerde poetikalarını dile getirecek şairlere zemin hazırlar.

Cumhuriyet'in ilk dönem coşkusunun yerini belirli ilke ve inkılâpların topluma benimsetilmesi çabasının aldığı 1930-40 arası dönem, Türk şiirinde modern yaklaşımların yerleşmeye başladığı bir süreçtir. II. Dünya Savaşı'nın hemen öncesine tekabül eden bu dönemde, sürrealizm ve Dadaizm gibi modern akımların Türkiye'de tanınması, birey olma yolunda ilerleyen kentli-modern orta sınıfın yeni yeni filizlenmesi, savaş atmosferinin yarattığı karamsar hava ile birleşince Garipçiler gibi bir şiir akımının doğması kaçınılmaz olur. Garip şairleri (Orhan Veli Oktay Rıfat ve Melih Cevdet), modern sanat akımlarından haberdar olmalarının, sıradan insanı şiirin merkezine oturtmalarının ve geleneksel şiirden radikal bir kopuşu önermelerinin yanı sıra şiir üzerine fikirlerini de poetik bir bütünlük içerisinde dile getiren ilk topluluktur. 1941 yılında çıkardıkları *Garip* kitabının önsözünde,

daha önce kaleme aldıkları değerlendirmeleri birleştiren Garipçiler, bütünlüklü, sistematik, tutarlı ve modern bir poetik metin üretmeyi başarırlar.

Garip hareketinin 1941 yılında bir topluluk adına vücuda getirdiği poetika çalışması, Türk şiirinde yeni bir dönemin kapılarını aralar. Salah Birsnel'in *Şiirin İlkeleri* ile Necip Fazıl'ın *Sonsuzluk Kervanı* adlı avangart çalışmalarının açtığı kapıdan bireysel, sistematik ve modern poetikaların üretilmeye başlandığı, şairlerin sadece şiirle değil şiirin yapısal, felsefi, tematik sorunlarıyla da yoğun bir biçimde ilgilenmeye başladıkları söylenebilir. Özellikle II. Dünya Savaşı'nın yarattığı krizin kültürel yansımaları, varoluşçuluk gibi felsefi akımların şiiri etkilemesi, Türkiye'nin yaşadığı kentlileşme, modernleşme süreciyle belirginleşen entelektüel, bireyselleşmiş küçük burjuva tabakanın oluşması, bireysel poetika denemelerinin çoğalmasını sağlar. Bu bağlamda poetika çalışmalarının hem niteliksel hem de niceliksel anlamda sıçrama yaptığı süreç II. Yeni şiirin ortaya çıktığı dönemdir. Çünkü II. Yeni şiiri, hem kendinden öncekilerden radikal bir kopuşu temsil etmesi hem sonrakiler üzerinde önemli etkiler bırakması nedeniyle şiir geleneğinde önemli bir döneme, akıma, sürece veya kendi tabirleriyle "bir şiir olayına" tekabül eder. II. Yeni şiirin imgeye dayanan, anlamı sorunsallaştıran, dilsel ve biçimsel deneyselliklerden kaçınmayan, bireyselliği önceleyen avangart yapısı, sürrealizm, varoluşçuluk, atonal müzik, soyut resim vb. modern sanat akımlarından beslenmesi beraberinde bir dizi poetik değerlendirmeyi zorunlu hale getirir. Bu noktada II. Yeni şairleri bir taraftan yeni bir şiiri kurmaya çalışırken öte taraftan şiirin poetik boyutu üzerinde de epey mesai harcarlar ve Türk şiir geleneği içerisinde azımsanmayacak bir yekûna tekabül eden bir dağarcık oluştururlar.

1970-80 arası dönem, poetik çalışmaların çok fazla öne çıkmadığı bir dönemdir. Şiiri ve edebiyatı, önemli oranda etkileyen politik atmosfer, şairleri genel olarak devrimci coşkuyu taşıyan toplumcu bir şiire yöneltir. Yine hayatın her alanına sinen eylemsellik hali şiirin yapısal meselelerinin, kendine özgü özelliklerinin tartışılmasını tali planda bırakır. 12 Eylül darbesinden sonra tekrar alevlenen poetik tartışmaların odağında ise genel olarak toplumcu şiir-bireyci şiir ikilemi vardır. Özellikle 12 Eylül askeri darbesi ile başlayan ekonomik, siyasal, toplumsal ve ideolojik şekillenmenin sonucunda yaşanan dönüşüm, şiire ve dolayısıyla poetik tartışmalara yansır. Bu bağlamda 1970'lerin toplumcu şiir poetikasını devam ettirenlerle 1980 sonrasında bireyci poetikasını savunanlar arasındaki tartışma, 1990'ların sonuna kadar bir biçimiyle devam eder. Bu tartışmaların neticesinde bireyci veya toplumcu bir poetikayı benimseyen şairler olmakla birlikte daha sentezci ve eklektik poetikalara meyleden şairler de edebiyat sahnesinde yer almaya başlar. Hatta 1990'larla

birlikte edebiyat ve şiir ortamını etkileyen postmodern eğilimler, yükselişe geçen kentli-muhafazakâr şiir, nihilizm ve anarşizm gibi akımlar etrafında filizlenen yeraltı şiiri, yaşamın her alanında belirginleşen çokkimlikli ve çokkültürlü atmosferin doğal bir yansıması olan minör edebiyat anlayışı poetik yaklaşımların da çoğullanmasına, farklılaşmasına ve zenginleşmesine olanak sağlar.

1. Avangart Bir Poetik-Roman: *Şairin Romanı*

Poetikanın teorik ve tarihi gelişim süreci içerisinde gerek Dünya edebiyatında gerekse Türk Edebiyatında poetika çalışmalarının çoğu, ya şiir formunda yani manzum; ya da deneme-makale formunda yani mensur biçimde kaleme alınır. Bu yönüyle edebiyat sahasına daha geç çıkan roman, uzun süre şairlerin poetik fikirlerini açıklamada pek rağbet etmedikleri bir tür olarak kalır. Öte taraftan şiirin her dönemde daha sınırlı ve seçkin bir zümrenin, romanın ise daha geniş halk yığınlarının ilgi gösterdiği bir tür olarak algılanması, şairlerin uzun bir süre romandan uzak durmalarına sebep olur. Ancak 19. yüzyıldan itibaren özellikle büyük yazarlar tarafından yetkin örneklerinin verilmesiyle birlikte şairler de bu türe ilgi göstermeye başlarlar. Daha çok şiirle anlatamadıkları hikâyeleri, romanla ifade etmeye çalışan şairler, aynı zamanda şiir anlayışlarını, şiirin yapısal, izleksel ve teknik boyutları hakkındaki fikirlerini roman aracılığıyla paylaşmayı denerler. Örneğin Rilke, Cesare Pavese, Sylvia Plath ve Ingeborg Bachmann gibi şairler yazdıkları romanlarda belirli temalara değinmekle birlikte şiire özel bir önem verirler ve poetik fikirlerini çeşitli biçimlerde ifade ederler. (Tosun, 2012:<http://tosunnecip.net>.) Yine şairane tutumunu romanın her birimine yansıtan daha imgesel ve metaforik bir anlatımı zorlayan bu şairler romanlarıyla şiirlerinin kaynaklarını, arka planını varoluş şartlarını yansıtmayı da ihmal etmezler.

Türk Edebiyatında ise poetik fikirlerini roman üzerinden açıklamak şairlerin pek rağbet ettikleri bir yöntem değildir. Bu nedenle çalışmamızın ana konusunu teşkil eden Murathan Mungan'ın *Şairin Romanı*[•] adlı eseri, bu sahadaki avangart anlatılardan biri olarak değerlendirilebilir. Çünkü bu eserle Türk Edebiyatında belki de ilk kez bir şair, poetikasını yazdığı bir roman üzerinden açıklar, okurla paylaşır. Nitekim hem şair hem de romancı olan Mungan, *Şairin Romanı*'nı "şiirin öldüğü, romanın öldüğü, edebiyatın öldüğü, giderek yazılı kültürün bile tükenmekte olduğu, her şeyin görselliğe indirgendiği bir çağda, belki dilin en

• (2011), İstanbul: Metis Yayınları, 1. Baskı. (Çalışmamızda verilen sayfa numaraları eserin bu baskısına aittir.)

eski en kadim sanatı olan şiire, roman aracılığıyla bir saygı duruşunda” (Erciyas, 2012: www.radikal.com.tr) bulunmak için kaleme aldığını söyler. Birçok poetika denemesinde olduğu gibi amacını açıkça ortaya koyan Murathan Mungan, aynı zamanda şiirin, sadece insanların zayıf anlarında, âşık olduklarında ya da marazi zamanlarında sığındıkları bir sanat değil; düpedüz varoluşun bir parçası olduğunu hatırlatmak isteğinin de böylesi bir poetik-romanı doğurduğunu vurgular. (Erciyas, 2012: www.radikal.com.tr)

Şairin Romanı; esas itibariyle poetik boyutunun yanı sıra fantastik, ütöpk ve polisiye havası taşıyan oldukça hacimli bir anlatıdır. Uzun yıllar süren bir çalışmanın, birikimin ve değerlendirmelerin ürünü olan bu romanda; fantastik bir dünyada, bilinmeyen bir zamanda ve kurmaca bir atmosferde geçen olaylar anlatılır. “Şairin Dönüşü”, “Şairin Toprağı”, “Şairin Levhaları”, “Şairin Gölgeleeri”, “Şairin Hayvanı”, “Şairin Kanı” ve “Şairin Oyunu” adlarını taşıyan yedi bölümden oluşan roman, Bilge Şair Bendag’ın 50 yıllık gönüllü sürgünden dönmesiyle başlar. Sıradan bir denizci gibi geçirdiği yılların ardından ülkesi Anakara’ya dönen yüz yaşındaki Bendag, kimliğini gizleyip tüm Anakara’yı dolaşacağı son bir şiir yolculuğuna çıkar. Adı efsaneleşen, herkesin şiirlerini büyük bir hayranlıkla okuduğu Bendag, birçok şehirden geçerek, anılarını yeniden hatırlayarak ama daha çok; şiire dair yeni duygular ve fikirler edinerek hatta uzun yıllar aradan sonra şiir yazmaya başlayarak Odragend şehrine gider. Amacı Odragend’de düzenlenen ve Anakara’ın en büyük şiir festivali olan “On Üç Dolunaylı Yıl Şenlikleri”ne son bir kez katılmaktır. Bilge Şair Bendag’ın yolculuklarla ve maceralarla dolu hareketli yaşamının bir nevi simetrisini oluşturan bir diğere şair ise ömrünün büyük bölümünü evinden dışarı çıkmadan geçiren şiir filozofu Moottah’tır. Yaklaşık yirmi yıllık inziva döneminin ardından biriktirdiklerini insanlarla paylaşma zamanının geldiğine kanaat getiren Moottah, çırakları Zeey ve Tagan’ı da yanına alarak şehir şehir dolaşmaya başlar. Gittiği her şehirde şiir üzerine konuşmalar yapar, birikimini insanlara aktarır. Moottah ve çıraklarının trajik hikâyesi de romanın diğere kahramanları gibi elbette Odragend’de sonlanır.

Romanın polisiye odaklı kurgusu ise deneyimli polis Gamenn’in bütün ülkeye yayılan şair cinayetlerini soruşturma sürecini anlatır. Tıpkı Bendag ve Moottah gibi tüm ülkeyi dolaşan, buralardaki şair cinayetlerini soruşturan Gamenn, taklitçiliği simgeleyen Agabu’nun Serhenas’ı öldürtüp onun şiirlerini kendi şiirleriymiş gibi yayımlattığını ortaya çıkarır. Nitekim Agabu’nun başka bir kadına âşık olması üzerine karısı Zeheyra, bu gerçeği Moottah’a söyler ve Serhenas’ın defterlerini ona verir. Önce karısı Zeheyra’yı öldüren Agabu, adamlarını Moottah ve çıraklarının peşine takar. Moottah ve çıraklardan Zeey’i öldüren

Agabu'nun adamları Tagan'ı öldüremez. Fakat Tagan'ın bilincini maniple ederek onu bir katile dönüştürürler ve şair cinayetlerini ona işletirler. Romanın sonunda Gamenn Tagan'ı bulur, fakat onun yıllar önce şair filozof Moottah'ın yanına verilen ikiz kardeşi olduğunu öğrenir. Bu beklenmedik son romanın polisiye boyutunun da ustaca kotarıldığını gösterir. Yine şiirleri, taklitçi şair Agabu tarafından çalıdıktan sonra öldürülen Moottah'ın çocukluk arkadaşı Serhenas'ın dramı, ölümün kıyısından dönen genç şair Dehamar'ın heyecanı, tüm Anakarayı vücuduna dövme olarak çizdirmiş Haritacı Kaa'nın yol göstericiliği kurguyu besler, Odragend'deki "On Üç Dolunaylı Yıl Şenlikleri"ne bir biçimde bağlanır. Elbette Sözlükçü Tarkusyu'nun dilciliği, rüyalarıyla kahramanlara yol gösteren Ümma'nın düşselliği, Bendag'ın hep yanında olan Ulsangeyma'nın koruyuculuğu, kadın şair Lelalu'nun zarafeti anlatının renklenmesine, zenginleşmesine ve şiirsel atmosferinin tamamlanmasına önemli katkı yapar. Sonuçta Odragend'deki "On Üç Dolunaylı Yıl Şenlikleri"nde, şiirsel bir atmosferde kesişen kahramanların hikâyesi yine "şiirin adaleti" bağlamında çözümlenir. Bilge Şair Bendag onurlandırılır, Moottah ve çıraklarının heykelleri dikilerek hem şairin çektiği acılar hem de şiirin felsefesi ölümsüzleştirilir. Bu arada Agabu'nun taklitçiliği ifşa edilir ve Agabu öldürülerek bir bakıma onun şahsında taklitçilik cezalandırılır. Böylece şiirsel bir atmosferde cereyan eden anlatı, bu atmosfere uygun bir biçimde sonlanır.

Şairin Romanı sadece kurgu ve kişiler açısından değil tema, dil- anlatım, üslup, zaman ve mekân gibi temel anlatı unsurları bakımında da şairane bir bakış açısından kotarılmış bir metindir. Yoğun bir dil işçiliğine dayanan mecazlı ve sanatlı bir söyleyiş, modern dünyanın somut ve mekanik zaman algısının dışına taşırılan zamansal boyut romanın şiirselliğini destekler. Yine şiir bayraklarıyla donatılmış ve isimleri metaforik göndermelere yüklü fantastik kentler ve kasabalar ile hemen her yerde bir biçimde değinilen şiire dair felsefi, kültürel, tarihi, dilsel ve sanatsal değerlendirmeler, *Şairin Romanı*'nı baştan sona şiirsel bir anlatıya dönüştürür.

1.1. *Şairin Romanı*'nda Poetik Fikirler

Kurgudan mekâna, zamandan dile, üsluptan anlatıma kadar hemen her roman unsurunu şiirsel bir dokunun etrafında biçimlendiren Murathan Mungan, anlatı boyunca poetik fikirlerini dile getirir. Mungan'ın bu bağlamda üzerinde durduğu konuların başında şairin vasıfları gelir. Neredeyse tüm kişilerin şair olduğu romanda, yazar çeşitli simgeleştirmeler, alegorik kişi ve mekân kurgulamaları üzerinden kendi poetikasındaki şairin özelliklerini ifşa eder.

Mungan'a göre bir şair her şeyden önce özgün olmalıdır. Nitekim romanda özgünlüğü yakalamış şairi, henüz sesini bulamamış şairden ayırt eden “Şairin Kuyusu” adlı simgesel bir mekândan bahsedilir. Şairin Kuyusu'nun, “geçmiş ta yaşlı kanlı devlerin, kırmızı dilli ejderhaların zamanında kalma eski ve kutlu bir söylenceye dayanan” (s.87) hikâyesine göre her genç şair, kendine, şiirine inandığı gün geldiğinde kuyunun başına gider, şiirini kuyunun içine yüksek sesle okur. Eğer şiirinde kendi sesini bulmuşsa kuyu şiiri şairin sesiyle yankılar, böylelikle onun şairliği bir bakıma tescillenir. Eğer şairin sesinde, şiirinde hala başka şairlerin sesi duyuluyorsa, kuyu şiiri o şairlerin sesiyle yankılayarak genç şairin henüz özgünlüğü yakalayamadığını ifade eder. (s.87) Elbette bu alegorik anlatım Mungan'ın şairin özgünlüğünü ne kadar önemseydiğini gösterir ki romanın kurgusu da büyük oranda şairler arasındaki özgünlük-taklit ikileminden doğan gerilimlerle ilerler. Özgünlüğün kısa sürede kazanılan bir özellik olmadığına inanan Mungan, şairin özgünlüğünü bulmasını ömür boyu devam eden bir süreç olarak algılar. Nitekim romanda da büyük bir ün ve şöhret kazanan şairler bile özgünlüğünü kaybetme, taklide düşme korkusunu sürekli yaşarlar. (s. 229) Öte taraftan özgünlüğü hiç yakalayamamış, başkalarını taklit ederek bir konum edinmeye çalışan şairler ise “kendi güç alanlarında kendisi için hiçbir zaman rakip olmayacak, fazla öne çıkmayacak ama malzemesi pek de kötü olmayan ikincil figürler bulundurarak hayat içindeki yerini sağlama almak” (s.258) çabasına girerler. Taklitçiliğe ve tahakküme dayanan bu çaba şairin içindeki şairlik vasıflarını öldürdüğü gibi (s.271) bir biçimde kendini belli eder ve taklitçi şair, “bir başkasının bayrağını dikerek çıktığı” (s.372) şiirin burçlarından çok trajik bir biçimde indirilir. Nihayetinde Mungan'a göre iyi bir şair, şiirin insanın kendini bulmasına açılan kapı olduğunu unutmamalıdır; zira “hakiki şairlerin soyağaçlarından, geçmiş mirasın tahtalarından kendilerine taklit kapılar çatanlar” (s.245) bir gün kendi kapılarını çalacak yüzü bulamazlar.

Murathan Mungan, aynı zamanda şairin dürüst, zeki ve enerjik olması gerektiğine inanır. (s.116) Bu vasıflardan dürüstlüğün altını ısrarla çizen Mungan'a göre bir şair eğer dürüst olmazsa; zekâsı ve enerjisi onu yok edebilir. Yine iyi bir şairin evrensel bir belleğe sahip olmasını önemseyen Mungan, “algıları yalnızca kendi zamanlarına kilitli olanların şairliği sadece bir çalışkanlıktır” (s.117) ilkesini savunur. Bu bağlamda şairin dürüst ve basiretli olması kadar, geniş bir kavrayış ve muhayyile yeteneğine sahip olmasını da önemser. Aksi takdirde şairin enerjik ve çalışkan olması boş ve amaçsız bir uğraş olarak kalacak ve şairi süreç içerisinde tükenişe götürecektir.

Murathan Mungan'ın şairde aradığı en önemli özelliklerden biri de şairin; şair fitratına sahip olmasıdır. Mungan'a göre “şair kanı olmayanların yazdığı şiirlerin kanı akmaz ki kessen kelimelerini.” (s.417) Şairin şiirlerine canlılık veren şey, şairin sahip olduğu şairlik mizacıdır ki bu durum; iyi şairi harekete geçiren, onu şiire götüren motivasyonu temsil eden “şairin kanındaki hayvan” (s.305) motifi ile ifade edilir. Şair mizacına sahip, bilincinde ve kalbinde şiiri sürekli duyumsayan şairin iyi bir şiir üretebilmesi için ayrıca çevresini, doğayı, yaşamı iyi gözlemlemesi gerekir. Çünkü “tabiatın öğrencisi olamayan iyi bir şair olamaz.” (s.350) Tabiatın dilini, ruhunu bilen şair, ışığın nesnelere üzerinde oluşturduğu atmosferi iyi gözlemleyebilmelidir. Zira “nesnelere derinliğini veren ışığın eğilip bükülmesidir; iyi şair de ışığı tartabilmesini bilendir.” (s.318) Aksi durumda şair çevresine ve içinde yaşadığı sosyal, kültürel ve edebi ortama yabancılaşır ve bu yabancılaşma şairin yeteneklerinin zayıflamasına yol açar.

Şairin Romanı'nda, şairin dil ve anlatım konusunda titiz ve yenilikçi olmasının önemine de dikkat çekilir. Murathan Mungan'ın şiirleri başta olmak üzere tüm yapıtlarında özenle üzerinde durduğu bu durum, aynı zamanda bir şairde aradığı özelliklerin başında gelir. Mungan'a göre bir şair, sözcüklerin anlamına, bağlamına, tınısına ve çağrışımsal boyutlarına dikkat etmeli; yani sözcüklerin aynasına bakmasını bilmelidir. (s.223) Çünkü şiir, şairin kelimelerle kurduğu ilişkiyle başlar. (s.431) Şair sadece mevcut kelimelerle ilişki kurmakla yetinmez; aynı zamanda yeni çağrışımlar, metaforlar, imgeler ve anlatım imkânları ararken anlamını yalnız kendisinin bildiği sözcükler ve tamlamalar da oluşturur ki (s.409) bu şairliğin en önemli kriterlerinden biridir. (s.73) Mungan'a göre güçlü şair, elindeki kelimeler yoksullaştığı, içindeki duyguyu anlatmakta kifayetsiz kaldığı durumlarda “acısını dindirmek, ruhunu sakinleştirmek için sözcük aramaya başlar.” (s.73) Eğer bir şair bu arayışın bilincine varmamışsa şiirsel anlamda bir mesafe alamayacağı gibi “kendi sığılığını, yaşama özgü yalınlık, sadelik ve doğallık sanıp” (s.114) günlük dilin sınırları içinde kalır.

Murathan Mungan şairin sürekli arayış içerisinde, devingen, öncü ve yenilikçi bir tarafının da olması gerektiğine inanır. Şairin bu çabası hem bireysel hem de toplumsal bir karakter taşır. Öncelikle herkesin uykuda olduğu saatlerde ortalığa hâkim olan (s.11) yani geceye sığınan şair, varoluşunu kurulu düzenin, rutin yaşamın dışında gerçekleştirir. Günlük yaşamın sınırlarını aşındıran bu tavrı sürdürmek çok zordur. Ancak büyük şairler, bu sıkıntılı süreci devam ettirip ömrünün sonuna kadar şair kalmayı başarır. (s.254) Öte taraftan bir şairin ömrünün sonuna kadar şair kalmayı becermesi; ancak kendini yenilemesi ve geliştirmesiyle mümkün olabilir. Bu bağlamda bir şair, yazdığı en mükemmel şiirde bile boşluk, eksilik

olduğunu unutmamalıdır. Murathan Mungan, şairin kendine ve şiire karşı sorumlulukları olduğu kadar topluma karşı da sorumlulukları olduğuna inanır. Mungan'a göre her şeyden önce bir şair "ölürken yerküreyi bulduğundan daha iyi bırakmak zorundadır." (s.42) Şair, toplumun, yaşamın ve çevrenin daha iyi olmasını isterken; bu istemini de şair kimliğini aşındırmadan gerçekleştirmeye özen göstermelidir. Çünkü şiir dışı durumlara angaje olan şairler, "çoğu cenk meydanlarındaki ölümler kadar birbirinin aynı olan bir örnek şiirlerinin arasında kaybolup bir toplu mezara gömülür gibi askeri düzen içinde anonim bir bilinmezliğe gömülüp" (s.294) giderler.

Murathan Mungan, *Şairin Romanı*'nda şairin vasıfları hakkındaki fikirlerini dile getirmekle birlikte; şiirin ne olması gerektiğine, içeriğine ve yapısına ilişkin de değerlendirmelerde bulunur. Mungan'a göre şiir, her şeyden önce dilin en kadim sanatıdır. Ki bu özelliğiyle insanlığın kültürel, sosyal, düşünsel ve sanatsal belleğinin en önemli unsurları arasında yer alır. Nitekim Mungan, şiirin gündelik dilin bulunuşundan önce ortaya çıktığını, dilin ilk varoluş biçimi olduğunu ve bu yüzden insanlığın ilk kültürel, dini ve tarihi üretimlerinin şiirsel bir hava taşıdığını savunur. (s.165) *Şairin Romanı*'nı insanlık tarihinin bu kadim sanatına ithaf eden Mungan, roman boyunca şiirin kalıcılığının, gelenekselliğinin, insanlığın tarihiyle koştur birikiminin altını çizer. Öyle ki şiirle çömlek arasında bir analogi kurarak çöken uygarlıklardan geriye her zaman şiir ve çömlek kaldığını; bu nedenle ikisinin de "yerkürenin en eski tanıkları" (s.71) olduğunu söyler. Şiir bu özelliğiyle ayrıca kentlere ruh verir, kültürleri ayakta tutar ve mekânlara anlam katar. (s.119) Hatta yerkürenin varoluşuna dair sırların, mitlerin ve efsanelerin özünde de şiir vardır, şiirsel bir atmosfer vardır. (s.312) Bu bağlamda Murathan Mungan; tarihle, kültürle, coğrafyayla ve doğayla iç içe geçen şiirin, kadim olduğu için kalıcı olacağına da inanır.

Murathan Mungan, şiir bağlamındaki meselelerden "yerellik-evrensellik" tartışmalarına da değinir. Şiirin yerel-ulusal kaynaklardan beslenmekle beraber evrensel bir okuyucuya seslenmesi gerektiğine inanan Mungan, bu açıdan yerel değerle örülür; aynı zamanda tüm insanlığa hitap edebilen bir şiir anlayışına yakın durur. Mungan'a göre "bazı çiçeklerin varlıklarını yalnızca yetiştikleri iklime borçlanmış olmaları elbette onların güzelliğini azaltmaz ama başka iklimlerde yaşayamamaları varlıklarını eksiltir. Yalnızca kendi toprağında okunur, okunabilir olmak, iyi şiire yetmez. İyi şiir, doğduğu toprağın iklimini başka iklimlere dönüştürebilme gücüne, yeteneğine sahip olmalıdır. Şiir doğduğu yerlerin sesi, kokusudur. Kendi güneşini, kendi rüzgârını, kendi yağmurunu her yere taşır. Hem de gittiği yerin güneşi, rüzgârı, yağmuru olur. İyi şiir tıpkı bir çömlek gibi vücut bulduğu

toprağını başka diyarlara taşıyabilmeli, oralarda da kullanılabilirdir.” (s.72-73) Yerelden evrensel açılan şiirin, uluslararası ölçekte başarılı olabilmesi, içinde şekillendiği atmosferin zenginliğini, renkliliğini ve derinliğini taşıyabilmesi gelenekle kurduğu bağın sağlamlığıyla da ilintilidir. Çünkü toplumun tarihi ve kültürel belleğinin derinliklerinden süzülerek günümüze ulaşan “şiir levhaları” (s.150) birbirinin üstüne istiflenmiş gibidir ve çoğu zaman şiir birikimi “bu levhaları basamaklandırarak” (s.167) ilerler.

Şairin Romani'nda, şiirin doğayla uyumlu olması ilkesi de poetik bir belirleme olarak epeyce tartışılır. Mungan, iyi şiirin, en çok kullanılan kelimelerle bile şaşırtmayı başarması bakımından doğaya benzediğini savunur. (s.10) Yine şiirin doğaya en az yabancılaşan sanat olduğunu ifade eden Mungan'a göre şiir de doğa gibi bazen bir şeyi gösterirken aynı zamanda gizler. (s.94) Murathan Mungan, şiirle doğa arasındaki bu benzerliği daha da ileri götürerek şiirle doğa arasında bir özdeşleşme kurar. Nitekim doğanın özünde şiir olduğunu ve bir şairin doğada olmayan dil aracılığıyla bu özü açığa çıkardığını, bir bakıma doğanın şiirini yeniden yarattığını, dönüştürdüğünü belirtir. (s.98) Öte taraftan insanın da doğaya şiirle bağlandığına ve doğayı ancak şiirle anlayabildiğine inanır. (s.105) Bu bağlamda şiirle doğa arasındaki ilişkinin yabancılaşmadan uzak, deruni, ahenkli ve birbirini yansılayan bir karakter taşıdığına altını çizen Mungan, böylece şiirin modern hayatla doğadan iyice kopan insanın bu trajedisini çözebilecek en etkili araç olduğunu ifade etmiş olur.

Doğayla arasındaki uyumun sonucunda şiirin bir kıvamı, ölçüsü ve dengesi oluşur ki Murathan Mungan, bu durumu şiirle matematik arasında bir analogi kurarak açıklamaya çalışır. Şiirin bir matematiği olduğunu (s.91) ileri süren Mungan'a göre “Matematiğin sadece rakamlarla, sayılarla uğraştığını ve kendini sadece onlarla ifade ettiği sananlar yanılırlar. Matematik bütün evrenin dilidir, harflerin, sözcüklerin de... Bu nedenle şairlerle matematikçiler arasındaki akrabalık sanıldığı kadar gizli ya da dolaylı değildir.” (s.487) Çünkü şairler de tıpkı matematikçiler gibi betimsel gerçekliğe değil varsayımsal olarak ileri sürdükleri önermelerin uygunluğuna bağlıdırlar. (s.488) Öyle ki Mungan, bir şiirin matematiğin evrenindeki görünmezliğine yaklaşabildiği oranda iyi şiir olabileceğini ısrarla vurgular.

Şairin Romani'nda şiirin değişik tanımları da çoğu zaman aforizma olarak değerlendirilebilecek yargılarla ifade edilir. Örneğin Mungan'a göre şiir, kuşanmayı, sakınmayı, geri çekilmeyi gerektiği ölçüde uygulayabilen bir iç kale sanatıdır. (s.22) Yine bir “iç ses gibi, gizli söz gibi, saklı uyaklar gibi (...) yeni anlam kapılarının önünde ansızın

beliren gümüş gölgeler gibi” (s.63) varolan şiirin “göğsünde tesadüf kuşları uçar.” (s.42) İlhamı, irticalen söylenmeye dayanan bu yönü, şiiri rüyaya yaklaştırır ki Mungan’ın poetikasında önemli bir yer tutan şiirin psikanalitik boyutuna yapılan vurguyla örtüşür. Nitekim “yarı mecnun, yarı kâhin, yarı şair Ümma”nın rüyaları (s.14), romanın bütününe şiirsel ve romantik bir hava katar.

Murathan Mungan, *Şairin Romanı* aracılığıyla “iyi şiir”, “büyük şiir” gibi nitelermelere de yer verir ve kendi poetikasında “iyi şiirin” neye tekabül ettiğine dair ipuçlarını okurla paylaşır. Mungan her şeyden önce iyi şiirin insanı sahip olduğu zamanın dışına, bazen geçmişe bazen de geleceğe taşınması gerektiğine inanır. (s.49) İnsanı günlük yaşamın sıradanlığından ve monotonluğundan kurtarması gereken iyi şiiri dokunaklı kılan ise çoğu zaman, betimlediği ya da betimler görüldüğü değil, işaret ettiği şeylerdir. (s.218) Bir hakikat sanatı olan şiir (s.412), aynı zamanda insanı andan koparan işaretler ihtiva etmesi nedeniyle günlük yaşamın yüzeysel gerçekliğini soldurur. (s.25) Günlük yaşamın yüzeysel gerçekliğini solduran bir bakıma “an”ı erteleyen iyi şiir (s.39), başka bir boyutu soldurduğu gerçekliğin yerine ikame eder. Nitekim Murathan Mungan, iyi şiirin gerçeklik sanatı olduğunu belirtmekle birlikte bu gerçekliğin farklı bir düzlemi işaret ettiğini vurgular. Kendi gerçeklik düzlemini oluşturan şiir, ışıktan doğar (s.125) ve dünyayı, insanı ve toplumu açıklarken bile bazı şeyleri gizler. (s.320) Bu gizleme eylemi, şiirsel bir dünyanın doğuşunu imler ki şiirin anlamını da günlük yaşamın yüzeysel anlam düzeyinden koparır. Böylece iyi şiir, yalnızca kendi anlamını taşır hale gelir ve sonsuz sayıda gerçekliği dile getirme olanağı sunsa da kendi başına hiçbir gerçekliği temsil etmez. (s.364)

Murathan Mungan şiirin içeriği, anlamı ve tematik boyutu kadar biçimsel yönü üzerinde de durur, şiirin dili ve üslubu konusundaki fikirlerini roman boyunca çeşitli vesilelerle dile getirir. Nitekim şiirin söylenen şeyden çok söyleme biçimi olduğunu (s.318) savunan Mungan’a göre bir şairi diğer şairlerden ayıran üslubudur. (s.321) Mungan’ın hem şiirleriyle hem de poetik fikirleriyle örtüşen bu üslupçu eğilim, kendini daha çok dil bağlamında gösterir. Şiirin öncelikle kelimelerle kurulan ilişkide başladığına (s.431) inanan Mungan, sözcüklerin aynasına bakmayı bilmeyenlerin iyi şair olamayacağını ileri sürer. (s.223) Mungan’a göre şairlik bir nevi madencilik gibidir ve “şairler dilin altına gömülü kelimeleri çıkartır, onlardan yeni bir evren, yeni bir hayat kurar.” (s.127) Başka bir ifadeyle iyi şairler, kelimelerin kendi aydınlığıyla yetinmez, onları köpürtüp başkalaştırır. (s.129) Yine kelimelerin varolan anlamlarıyla yetinmeyen şairler, ürettikleri imgelerle, metaforlarla, bağlamlarla yeni bir dilsel boyut yaratır. Bu yeni şiirsel dil, “gizli bir dildir” (s.167) ve

Mungan'ın altını ısrarla çizdiği günlük gerçeklikten beslenmekle birlikte farklı bir düzlemde şekillenen şiirin gerçekliğiyle yani içeriğiyle çakışır. Böylece şiir, gerek içerik gerekse biçim bakımından tamamlanır.

Şairin Romanı 'nda şiirin alımlanması konusu da tartışılır. Murathan Mungan, şairin ve şiirin vasıflarını değerlendirmenin yanı sıra okur-şiir ilişkisine değinerek bir bakıma poetik fikirlerini tamamlamış olur. Mungan'a göre okur, eğer bir şiiri anlamak istiyorsa yoğun bir çaba ve emek harcamalı, şairin ufkunu ve hayallerini yakalamaya çalışmalıdır. (s.117) Öte taraftan şairi; yaşadığı coğrafyaya, kültüre ve kişiliğinin şekillendiği atmosfere göre değerlendirmemelidir. (s.390) Çünkü bir şairi yaşadığı coğrafyaya ve kişiliğinin şekillendiği kültürel atmosfere indirgemek hem onun şiirlerinin tam anlamıyla anlaşılmasını engeller hem de bir önyargının oluşmasına zemin hazırlar. (s. 390) Nihayetinde iyi bir okur, şairin ve şiirin özgünlüğünü kavrayabilen, popüler şiirlerden kendini sakınan, şiirin anlamına vakıf olmak için yoğun bir çaba harcayan, eleştirilerinde objektif ve ölçülü davranmaya çalışan kişidir.

Sonuç

Poetika, şiiri genel anlamda kavrayan, onun biçimini, içeriğini, üslubunu, estetiğini kapsayan konuları belli bir örneğe bağlı kalmaksızın irdeleyen bir bilgi dalıdır. Tarih boyunca birçok şair; şiire dair fikirlerini, şiir anlayışlarını yansıtan poetikalar kaleme alır. Bu poetikalar, kimi zaman şairin poetik fikirlerini, yazdığı şiirler aracılığıyla dile getirmek istemesi sebebiyle manzum biçimde; kimi zaman da teorik bir çerçeve oluşturma gayesiyle düzyazı (makale, deneme) biçiminde olur. Bu bağlamda edebiyat sahasına daha geç çıkan roman, uzun süre şairlerin poetik fikirlerini açıklamada pek rağbet etmedikleri bir tür olarak kalır. Ancak Batı edebiyatında 19. yüzyıldan itibaren özellikle büyük yazarlar tarafından yetkin örneklerinin verilmesiyle birlikte şairler romana ilgi göstermeye başlar. Daha çok şiirle anlatamadıkları hikâyeleri, romanla ifade etmeye çalışan şairler, şiir anlayışlarını, şiirin yapısal, izleksel ve teknik boyutları hakkındaki fikirlerini de roman aracılığıyla paylaşmayı denerler. Poetik roman vasfı taşıyan bu anlatılara Türk edebiyatında pek rastlanmaz. Bu nedenle Çağdaş Türk Edebiyatının önemli kalemlerinden Murathan Mungan'ın *Şairin Romanı* adlı eseri, bu alandaki çalışmaların avangart bir örneği olarak değerlendirilebilir. Çünkü Türk Edebiyatında belki de ilk kez bir şair, poetikasını yazdığı bir roman üzerinden açıklar, okurla paylaşır. Neticede fantastik, ütöpik ve polisiye roman havası taşıyan *Şairin Romanı*, aynı zamanda şiir sanatını merkezine alan, şiirin yapısal, varoluşsal ve teknik meselelerine çeşitli vesilelerle değinen bir anlatıdır.

Sonunda şiirsel adaletin sağlandığı bir kurgusal düzlem, hemen hepsi bir biçimde şiirle ilgilenen kişiler kadrosu, yoğun bir dil işçiliğine dayanan mecazlı ve sanatlı bir söyleyiş, modern dünyanın somut ve mekanik zaman algısının dışına taşırılan zamansal boyut, şiir bayraklarıyla donatılmış ve isimleri metaforik göndermelere yüklü fantastik kentler *Şairin Romanı*'nı baştan sona şiirsel bir anlatıya dönüştürür. Bu şiirsel anlatı; kurgu, kişiler, bakış açısı, tema, dil- anlatım, üslup, zaman ve mekân gibi temel anlatı unsurları bakımında şairane bir üslupla kotarılmış bir anlatı olduğu kadar şiirin kriterlerini ve şairin vasıflarını da çeşitli yönleriyle yansıtan bir romandır. Mungan özgünlükle, çalışkanlıkla, üslupçulukla, titizlikle, dürüstlikle ve yenilikçikle vasıflandırdığı şairden; yerel-evrensel dengesini taşıyan, doğayla uyumlu, ölçüsü ve matematiği olan, insanı hem geçmişe hem de geleceğe götüren, kendine has bir gerçeklik düzlemi yaratabilmiş, dil ve üslup bakımından yetkin, içerik-biçim dengesini sağlamış şiirler üretmesini ister. Sonuçta şair ve şiire dair bu tespitler, Murathan Mungan'ın poetikasının temel kodlarını verdiği gibi *Şairin Romanı*'nı da poetik bir romana dönüştürür.

Kaynakça

- Aristoteles. (1983). *Poetika*, (Çev. İsmail Tunalı), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çıkla, S. (2010). *Türk Edebiyatında Manzum Poetikalar 1860-1960*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Demir, F. (2012). “Salah Birsal'den Avangart Bir Poetika Denemesi: Şiirin İlkeleri”, *Turkish Studies Dergisi*, Volume 7/14 Fall, s.1433-1440.
- Erciyes, C. (2012). “Murathan Mungan'la Röportaj”, [www. radikal.com.tr](http://www.radikal.com.tr).
- Karaca, A. (2005). *İkinci Yeni Poetikasi*, Ankara: Hece Yayınları.
- Novalis, F. (2003). *Poetika*, (Çev. Ahmet Sarı-Şahbender Çoraklı), İstanbul: Babil Yayınları.
- Ortaylı, İ. (2007). *Batılılaşma Yolunda*, İstanbul: Merkez Kitapları.
- Sazyek, H. (1991). “Poetikanın Boyutları”, *Sombahar Dergisi*, S.5.
- Tanpınar, A.H. (2006). *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Todorov, T. (2008). *Poetikaya Giriş*, (Çev. Kaya Şahin), İstanbul: Metis Yayınları.
- Tosun, N. (2012). “Şair Roman Yazarsa”, <http://tosunnecip.net>.